COLOCVIU STRATEGIC

Nr. 4
Aprilie 2016

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I"
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

IMPERATIVE ÎN LUPTA PENTRU COMBATEREA TERORISMULUI

col. (r.) prof. univ. dr. Lucian STĂNCILĂ
cpt. Marius-Iulian BADIU

În ultimul timp, unele state au adoptat mai multe hotărâri privind lupta împotriva terorismului, pe baza normelor de drept şi implicit a justiției. Decizia lor a fost motivată de creşterea numărului actelor de terorism la nivel mondial, brutalitatea şi lipsa de predictibilitate a acestora, diferitele forme în care fenomenul terorist se manifestă şi care aduc sentimentele de frică şi teroare în rândul populației. Prin urmare, pentru a contracara terorismul, statele au devenit responsabile de luarea tuturor măsurilor necesare pentru a-şi proteja cetățenii, dar şi alte persoane de pe teritoriul lor, împotriva atacurilor teroriste şi de a aduce făptaşii în fața justiției. De asemenea, este imperativ ca acțiunile de combatere a terorismului să urmeze angajamentele şi acordurile din domeniul dreptului internațional şi al drepturilor omului, având la bază respectarea drepturilor omului, ceea ce ar putea reprezenta una dintre cele mai utile abordări pentru a preveni şi a face față terorismului.

Acțiunile de combatere a terorismului care nu sunt în concordanță cu standardele internaționale ale drepturilor omului nu sunt productive; acestea amenință statul de drept şi credibilitatea autorităților publice, precum şi capacitatea acestora de a aborda în mod corespunzător amenințarea teroristă, diminuând, pe termen lung, securitatea statelor participante.

Considerate, pe drept cuvânt, o parte a garantării demnității umane, standardele drepturilor omului vizează, de asemenea, să se asigure că puterea este exercitată într-un mod responsabil. Puterea, în acest context, este considerată ca fiind reprezentată de către stat la modul general, mai precis de guverne, care sunt primele responsabile de asigurarea drepturilor omului şi care ar trebui să fie trase la răspundere pentru eventualele încălcări ale acestor drepturi. Acest lucru ar însemna că drepturile omului se referă, în principal, la relația dintre individ şi stat. Anumite derogări de la această linie pot apărea doar în stare de urgență, când este amenințată întreaga populație a unui stat şi funcționarea normală a anumitor funcții de guvernământ poate fi modificată, într-un mod limitat şi care nu implică discriminări. În plus, în cazul în care există o afirmație pertinentă că drepturile unui individ sunt încălcate, acea persoană are dreptul la un tratament care să ducă la corectarea situației.

Consolidarea standardelor drepturilor omului poate fi înțeleasă astfel: orice răspuns la un act ilegal trebuie să fie direcționat cu grijă pentru a evita încălcarea drepturilor omului; dacă o anumită încălcare a acestora este identificată, aceasta trebuie să fie imediat remediată. De exemplu, controlul impus într-o situație de incitare la violență trebuie aplicat într-o manieră corespunzătoare, fără a afecta drepturile omului. Propunerile de modalități de combatere a terorismului ar trebui să fie abordate în acelaşi mod în care sunt toate chestiunile cu caracter public.

De asemenea, trebuie înțeles faptul că măsurile de combatere a terorismului nu trebuie să abdice de la respectarea drepturilor omului. Dimpotrivă, în societățile democratice, propunerile de combatere a terorismului trebuie să fie compatibile cu drepturile omului. În condiții extreme, poate exista o cerință de derogare în mod legal de la standardele drepturilor omului. În acelaşi timp, însă, nevoia unui răspuns direcționat sau proporțional poate însemna că nu este necesară adoptarea unor măsuri specifice de combatere a terorismului sau de urgență. Aplicarea normală a regulilor prevăzute de dreptul penal poate fi suficientă pentru a răspunde unei probleme speciale, chiar dacă infracțiunea în cauză se presupune că a fost comisă de către un grup sau un

individ cu intenții teroriste.

În plus, singura strategie eficientă de combatere a terorismului ar fi una care a înțeles şi integrat în mod corespunzător drepturile omului. Dezvoltarea unei astfel de strategii necesită o înțelegere a modului în care funcționează drepturile omului. Dar punerea în aplicare a standardelor drepturilor omului nu se limitează la cetățeni. Drepturile omului trebuie să fie accesibile tuturor ființelor umane, indiferent de naționalitate sau locație, cum ar fi cei care solicită azil, refugiații, lucrătorii emigranți şi alte persoane care se află pe teritoriul unui stat sau sub autoritatea sa[1].

Standardele drepturilor omului sunt dependente de o serie de norme şi garantate de către acestea, printre care: legitimitate, statul de drept, dreptul la un tratament corect şi neretroactivitatea pedepselor.

Aceste obligații sunt fiecare dependente unele de celelalte şi se susțin reciproc. Regulile legitimității şi a statului de drept se regăsesc în aceste tratate de când dreptul la un tratament corect şi sancțiunile penale neretroactive sunt recunoscute în mod special în tratatele internaționale privind drepturile omului.

Cerința ca orice abatere de la standardele drepturilor omului să aibă un temei juridic clar este prima obligație impusă de standardele drepturilor omului - inclusiv cele cu privire la combaterea terorismului. Acest lucru înseamnă că toate acțiunile organelor de drept, inclusiv cele ca răspuns la amenințarea teroristă, trebuie să fie prevăzute de lege. În zona OSCE există o varietate de sisteme juridice diferite, ceea ce înseamnă că diferitele jurisdicții pot avea diferite abordări ale noțiunii de legalitate.

Cu alte cuvinte, trebuie să existe un temei juridic în dreptul național pentru orice abatere de la drepturile omului şi legea trebuie să fie accesibilă şi precisă. Această cerință este destinată pentru a evita orice risc de a fi arbitrar din partea statului[2]. Aceasta înseamnă că:

• un individ trebuie să cunoască sau să poată să afle modul în care legea interferează cu drepturile omului şi trebuie să fie în măsură să îşi adapteze conduita în conformitate cu aceasta;

• în contextul terorismului, puterile care sunt asumate de către colaboratorii organelor de drept trebuie să aibă temei în drept;

• orice putere care este conferită trebuie să fie precisă; ea nu poate fi generală sau descrisă vag;

• în cazul în care este de aşteptat ca agențiile să-şi exercite puterea după propria voință, aceasta trebuie să se facă eficient, prin legi accesibile.

Principala instituție cu responsabilități în asigurarea punerii în aplicare a PIDCP (Pactului internațional cu privire la drepturile civile şi politice) este Comitetul pentru Drepturile Omului. Acesta a confirmat că legea nu ar trebui să fie atât de vagă încât să permită prea multă discreție şi imprevizibilitatea în punerea sa în aplicare. Acest principiu ar trebui să fie, totodată, recunoscut ca formând un element cheie al dreptului internațional cutumiar.

Comitetul pentru Drepturile Omului a subliniat o serie de precizări semnificative, în ceea ce priveşte obligația de a se supune principiului legitimității în condițiile acțiunilor de combatere a terorismului, descrierea fenomenului terorist şi interpretarea încălcărilor dreptului în condițiile aplicării măsurilor de combatere a terorismului, în legislația fiecărui stat[3]. De exemplu, Comitetul a constatat că definițiile generale din unele legi referitoare la lupta împotriva terorismului *„par a fi în contradicție cu principiul legalității în mai multe aspecte ca urmare a formulării ambigue a dispozițiilor”*[4]. În rezoluțiile sale în diferite cazuri, Comitetul a respins, de asemenea, descrieri foarte generale şi la nivel internațional ale terorismului, precum şi a legislației pentru combaterea terorismului care este un *„domeniu de aplicare extrem de vast”*[5].

Raportul Întâlnirii la Nivel Înalt a ONU a subliniat, în 2004, că amenințările reprezentate de terorism dobândesc tot mai mult un caracter internațional, fără frontiere, divers şi, dacă se doreşte ca acestea să fie contracarate eficient, este necesară o reacție internațională cu adevărat coerentă: între state, între state şi organizații internaționale, precum şi între organizații internaționale, la nivel bilateral, subregional, regional şi internațional. Această necesitate de cooperare eficientă, printr-un sistem global de securitate colectivă, a fost accentuat în următorii termeni: *„Astăzi, mai mult ca oricând, amenințările sunt interdependente şi o amenințare la adresa unuia este o amenințare pentru toți. Vulnerabilitatea, atât a celui slab cât şi a celui puternic, nu a fost niciodată mai evidentă. [...] Nici un stat, indiferent cât de puternic ar fi acesta, nu poate să facă față amenințărilor din zilele noastre doar prin propriile eforturi. Fiecare stat are nevoie să coopereze cu alte state pentru a-şi asigura securitatea”*[6].

Comunitatea internațională a adoptat o serie de tratate internaționale, care sunt menite să combată anumite tipuri de terorism, cum ar fi deturnarea de avioane. Cu toate acestea, la nivelul ONU şi al altor organisme internaționale cu vocație de securitate, până în prezent nu a existat nici un acord asupra unei definiții a terorismului[*]. Deşi au existat multe încercări de formulare a uneia de către

Col. (r.) prof. univ. dr. Lucian Stăncilă este conducător de doctorat în cadrul Universității Naționale de Apărare „Carol I”.
Marius-Iulian Badiu este doctorand în cadrul Universității Naționale de Apărare „Carol I”.

o serie de instituții interguvernamentale, guverne şi cadre universitare[7], nu există încă o definiție universal valabilă a terorismului în dreptul internațional. „*Terorismul este un termen fără nici o semnificație juridică. Acesta este doar un mod convenabil prin care statele sau persoane fizice fac referire la anumite activități, dezaprobate pe scară largă şi în cadrul cărora metodele utilizate sunt ilegale, obiectivele protejate sau ambele*”[8], a observat un judecător al Curții Internaționale de Justiție. Prin urmare, există numeroase aspecte care trebuie luate în considerare când se doreşte a se defini terorismul[9]. Pentru a defini un act ca fiind terorist, trebuie nu doar ca acesta să aibă anumite caracteristici, ci şi demonstrat că acesta este greşit. Definirea unui act ca fiind un act terorist are, de asemenea, consecințe semnificative în ceea ce priveşte cooperarea între state, cum ar fi schimbul de informații, asistența juridică reciprocă, înghețarea activelor şi confiscarea şi extrădarea.

Este important de observat faptul că dificultatea în definirea terorismului este legată de faptul că acesta poate legitima, în anumite circumstanțe, folosirea violenței. De la George Washington la Nelson Mandela, cele mai multe lupte pentru independență, încă din timpul colonialismului şi luptelor pentru auto-determinare, s-au manifestat într-o formă sau alta cu violență care pot fi (şi au fost), descrise ca fiind terorism. În acelaşi timp, o definiție prea cuprinzătoare a terorismului poate duce la folosirea acesteia pentru a stopa neînțelegerile non-violente şi subminarea societății democratice.

Națiunile trebuie să aplice măsuri eficiente de combatere a terorismului, deoarece terorismul are o influență directă în beneficiul drepturilor omului. În timp ce implicarea şi importanța provocărilor pot aduce divergențe între state şi alte entități în eforturile lor de combatere a terorismului, dreptul internațional al drepturilor omului este suficient de flexibil pentru a face față acestora şi a fi eficient.

Terorismul are un efect remarcant asupra unei zone importante din categoria drepturilor fundamentale ale omului şi aceasta este cauza pentru care statele trebuie să adopte măsuri eficiente de combatere a terorismului. Măsurile eficiente de contracarare a terorismului şi respectarea drepturilor omului sunt obiective interdependente şi care îşi asigură consolidarea reciprocă; acestea trebuie să fie adoptate şi puse în practică împreună, ca o parte a responsabilității statelor de a menține şi asigura siguranța cetățenilor în cadrul zonei lor de responsabilitate.

Ca urmare a atacurilor teroriste de la 11 septembrie 2001, Consiliul de Securitate a acționat prompt pentru îmbunătățirea cadrului legal de colaborare la nivel internațional şi de răspuns comun la amenințarea terorismului. Acțiunile sale vizează domenii precum prevenirea finanțării terorismului, diminuarea riscului de achiziționare de arme de distrugere în masă de către terorişti şi creşterea schimbului de informații între autorități, în domeniul transfrontalier. O structură de supraveghere, Comitetul de combatere a terorismului, a fost constituită pentru a monitoriza punerea în aplicare a măsurilor adoptate. Printre măsurile vizate a fi implementate se numără şi îmbunătățirea acordurilor regionale în cadrul Uniunii Africane, Uniunii Europene, Consiliului Europei, Asociației Asiei de Sud pentru Cooperare Regională, Organizației pentru Securitate şi Cooperare în Europa, Organizației Statelor Americane, Organizației Conferinței Islamice, Ligii Statelor Arabe şi altor organizații.

În urma aprobării Strategiei globale împotriva terorismului a Organizației Națiunilor Unite, de către Adunarea Generală a ONU, prin Rezoluția 60/228, statele au convenit să stabilească măsuri care să împiedice încălcarea drepturilor omului şi a statului de drept pentru toți cetățenii, ca principiu de bază în contracararea terorismului. Astfel, țările membre au decis să adopte măsuri care să facă posibilă limitarea acțiunilor cu caracter terorist, inclusiv a încălcărilor statului de drept şi a drepturilor omului şi care să garanteze că orice acțiune adoptată pentru combaterea terorismului este în concordanță cu sarcinile lor, în temeiul dreptului internațional, în special al legilor drepturilor omului, dreptului refugiaților şi a dreptului umanitar internațional.

Relația inevitabilă între securitate şi drepturile omului este reafirmată prin Strategia Globală de combatere a terorismului a Organizației Națiunilor Unite, iar respectarea statului de drept şi a drepturilor omului reprezintă esența măsurilor internaționale în combaterea terorismului. Prin intermediul acestei Strategii, țările membre au fost de acord să garanteze respectarea statului de drept şi a drepturilor omului ca principii de bază în lupta împotriva terorismului. Însă, pentru a fi eficiente, aceasta ar trebui să fie completată de strategii de combatere a terorismului la nivel național, care să vină în ajutorul încercărilor de limitare a acțiunilor de terorism şi creării condițiilor necesare pentru a le stopa. De asemenea, trebuie să se încerce pedepsirea, prin acțiuni în justiție, a celor care efectuează astfel de activități, să se militeze pentru promovarea implicării societății civile şi să se acorde atenție respectării tuturor drepturilor celor care au devenit victime ale încălcării drepturilor omului.

A devenit clar că, pentru a combate terorismul, statele trebuie să se asigure că orice măsuri ar adopta, acestea respectă obligațiile privind drepturile internaționale ale omului.

Trebuie observat faptul că acordurile internaționale privind combaterea terorismului fac apel în mod deosebit la conformarea cu unele aspecte legate de drepturile omului, precum şi cu responsabilitatea tuturor statelor de a urma regulile

stabilite de lege privind drepturile omului. Spre exemplu, articolul 15 al Strategiei subliniază acest lucru, sub circumstanțele Convenției internaționale pentru reprimarea finanțării terorismului, care permite statelor să nu accepte expulzarea dacă se consideră că statele care fac această solicitare au intenția de a pedepsi o persoană în baza unor dovezi evidente de discriminare; articolul 17 face apel la tratamentul echitabil al tuturor cetățenilor care sunt în arest şi include toate drepturile din dreptul internațional al drepturilor omului.

Ideea că o securitate reală a cetățenilor se poate realiza numai prin promovarea şi protejarea drepturilor omului este singura care va asigura succesul strategiilor de combatere a terorismului. Toate strategiile de combatere a terorismului ar trebui să includă specificații legate de drepturile omului. Sfaturile privind combaterea terorismului ar trebui să fie reexaminate cu regularitate, în scopul evaluării impactului acestora asupra drepturilor omului şi responsabilităților necesare pentru a ne asigura că aplicarea acestora se face într-un mod eficient.

Un stat-națiune are autoritate politică, dreptul moral de a face şi de a aplica normele şi reglementările care guvernează toate persoanele de pe teritoriul său, în primul rând datorită modului în care trebuie protejați cetățenii săi împotriva unor nedreptăți grave şi mai ales de la încălcări ale drepturilor omului. Prin urmare, este moral să adopte măsuri eficiente pentru a preveni atacurile teroriste internaționale sau interne. Dar există limite morale în care răspunsurile unui stat la amenințarea teroristă sunt admise. Cele mai importante dintre acestea sunt reprezentate în cadrul drepturilor omului, pe care se întemeiază autoritatea politică.

Supravegherea, detenția şi interogarea dură încalcă frecvent drepturile omului la viața privată, libertate şi respectiv dreptul de a nu fi torturat. De fapt, fiecare dintre acestea poate încălca indirect alte drepturi ale omului, cum ar fi, de exemplu, dreptul la libera exprimare, libertatea de asociere şi de participare la viața politică. În consecință, orice răspuns al statului la terorism trebuie să respecte principiul proporționalității. Gravitatea încălcării drepturilor omului trebuie să fie pusă în balanță şi nu trebuie să depăşească urgența, scopul sau scopurile justificate ale statului. Mai mult decât atât, orice încălcare a drepturilor omului trebuie să fie strict necesară pentru promovarea sau menținerea acestor scopuri legitime de stat. Un răspuns al statului este moral nepermisă în cazul în care există o anumită măsură alternativă care ar fi la fel de eficient, cu mai puține încălcări, sau deloc, ale drepturilor omului ale persoanelor afectate.

Orice fel de răspuns al unui stat la acțiuni teroriste poate servi mai mult decât unui singur scop. De exemplu, reținerea fizică a persoanelor poate fi necesară pentru a obține informații de la ei, necesare pentru a anticipa şi contracara terorismul în viitor, să limiteze unele acțiuni ale unor indivizi, astfel încât aceştia să nu poată fi angajați în sprijinirea terorismului, sau să-i aresteze şi condamne pe cei vinovați de acte de terorism, sau să dețină materiale care constituie dovezile necesare în procesul unuia sau mai multor indivizi suspectați a fi terorişti. Deşi fiecare dintre acestea este un scop legitim al statului, ele pot impune limite diferite privind justificarea detenției.

Detenția pentru a preveni angajarea celui deținut în diverse acte de terorism durează doar atât timp cât există amenințarea teroristă. Procesul ar trebui început cât mai curând posibil şi oricare deținut pentru interogare poate fi reținut numai atâta timp cât există perspectiva rezonabilă de a obține informații suplimentare utile de la el.

De asemenea, motivele morale principale pentru pedepsirea oricărei încălcări a unui drept uman sunt suferințele la care un individ ar putea fi supus şi sunt întemeiate pe importanța acestora pentru societate, în general. Astfel, atât dreptul de a nu fi supus torturii cât şi dreptul la un proces echitabil, atunci când un individ este adus în fața unei instanțe, contribuie la consolidarea statului de drept, aspect care îmbunătăţeşte calitatea vieții pentru toți cei din societate care fac obiectul unui sistem juridic.

Şi nu în ultimul rând, considerentele relevante din punct de vedere moral vor limita justificarea în diferite moduri a răspunsurilor statelor. Dreptul la viață privată ar putea limita mijloacele utilizate în supraveghere sau tipurile de informații care pot fi colectate sau modul în care informațiile colectate pot fi folosite ulterior. Şi, deşi drepturile omului limitează, de obicei, răspunsuri negative ale statelor, prin eliminarea unor tipuri de acțiune, orice element pentru care teroriştii ar putea lupta adaugă o cerință de moralitate, şi anume că statul trebuie să ia măsuri pentru a elimina sau reduce nedreptățile teroriştilor.

La nivel internațional, toate statele au nevoie de un cadru internațional bazat pe respectarea drepturilor omului şi a statului de drept, pentru a putea pune în practică activitățile de combatere a terorismului şi să-şi intensifice cooperarea şi clădirea, la diferite niveluri (național şi regional sau subregional), a unor capabilități în domeniul securității frontierelor, aplicării normelor dreptului şi a justiției pentru a fi capabile să prevină şi să stopeze terorismul.

Considerăm că, pentru a face posibil un asemenea cadru, statele ar trebui să aibă în vedere, mai exact, măsurile necesare a fi luate:

• prevenirea atacurilor teroriste înainte ca acestea să se producă. Un guvern nu are o obligație mai mare decât cea de a proteja viața şi de a asigura mijloacele de existență ale cetățenilor săi. Nucleul dur al teroriştilor nu poate fi descurajat sau

reformat; acesta trebuie să fie depistat şi capturat sau lichidat. El trebuie să fie decuplat de la rețeaua de indivizi şi instituții de a căror sprijin depinde. Această rețea trebuie să fie la rândul ei descurajată, interzisă sau distrusă, prin utilizarea unei game largi de instrumente;

• interzicerea sprijinului pentru terorişti şi aplicarea de sancțiuni statelor care îi adăpostesc;

• • interzicerea armelor de distrugere în masă, în special în statele care sprijină grupările teroriste care le-ar putea folosi fără ezitare. Teroriştii au un cod lipsit de moralitate, care glorifică direcționarea atacurilor în mod deliberat către civili. Teroriştii încercă să producă cât mai multe victime posibil, iar folosirea armelor de distrugere în masă ar fi un mijloc sigur de realizare a acestui scop. Interzicerea folosirii armelor de distrugere în masă de către terorişti va necesita noi instrumente şi noi abordări internaționale. Statele trebuie să coopereze şi să dezvolte parteneriate pentru a îmbunătăți securitatea locațiilor vulnerabile din întreaga lume în care se află materiale nucleare şi pentru a-şi consolida capacitatea de a detecta, împiedica şi răspunde într-un mod eficient activităților teroriste care implică armele de distrugere în masă;

• contracararea extremismului violent şi a tuturor formele de radicalizare care conduc la terorism, precum şi a recrutărilor şi instruirii de noi indivizi capabili să desfăşoare activități de terorism;

• consolidarea cadrelor juridice naționale şi a instituțiilor care susțin statul de drept, cum ar fi instituțiile de aplicare a legii, sistemul judiciar şi organele de urmărire penală, asociațiile de barouri şi avocații apărării;

• furnizarea de asistență pentru armonizarea legislațiilor interne ale statelor şi oferirea de asistență tehnică şi consultanță cu privire la punerea în aplicare, în special, a obligațiilor internaționale relevante, în conformitate cu rezoluțiile importante ale Consiliului de Securitate al ONU cu privire la combaterea terorismului şi convențiile universale anti-terorism, precum şi Convenția ONU împotriva criminalității organizate internaționale şi, după caz, protocoalele sale adiționale, precum şi Convenția ONU împotriva corupției;

• prevenirea şi identificarea deplasărilor teroriştilor şi împiedicarea acestora să ajungă în locuri sigure pentru aceştia;

• suprimarea finanțării terorismului, inclusiv a legăturilor cu spălarea de bani şi a activităților economice ilegale;

• accentuarea importanței rolului victimelor terorismului şi a familiilor acestora, promovarea celor mai bune practici în materie de solidaritate cu ei şi asigurarea de faptul că vocile lor sunt auzite;

• prevenirea circulației ilegale de armament şi materiale chimice, biologice, radiologice şi nucleare;

• acuzarea penală a activităților de terorism şi a crimei legate de terorism;

• îmbunătățirea securității transportului internațional şi a altor infrastructuri critice.[10]

Țările ar trebui să fie flexibile în abordarea acestor subiecte şi a acțiunilor întreprinse pentru a reacționa la diverse îngrijorări şi nevoi de cooperare în domeniul cooperării pentru combaterea terorismului, având în permanență în vedere faptul că activitățile teroriste sunt în creştere şi se manifestă în diferite forme. Există unele domenii strategice de care trebuie ținut cont în mod special atunci când se planifică viitoarele măsuri şi activități de combatere a terorismului, în conformitate cu aceste acorduri şi directivele care există deja:

• consolidarea eforturilor naționale de punere în aplicare a Rezoluției 1540 (2004) a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite privind neproliferarea armelor de distrugere în masă;

• prevenirea şi suprimarea finanțării terorismului;

• promovarea prin punerea în aplicare a cadrului legal internațional împotriva terorismului şi intensificarea cooperării internaționale judiciară în materie penală referitoare la terorism;

• combaterea extremismului violent şi a radicalizării, care conduc la terorism, prin intermediul unei abordări multidimensionale;

• promovarea dialogului şi a cooperării pe probleme de combatere a terorismului, în special prin intermediul parteneriatelor public-privat între autoritățile de stat şi sectorul privat (comunitatea de afaceri, industrie), precum şi cu societatea civilă şi mass-media;

• consolidarea securității documentelor de călătorie;

• promovarea şi protejarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, în contextul măsurilor de combatere a terorismului;

• combaterea utilizării internetului în scopuri teroriste.[11]

Statele ar trebui să acorde o atenție sporită pentru a creşte cooperarea internațională în materie de probleme penale, în scopul de a lupta cu eficiență împotriva terorismului. Țările ar trebui să extindă aria de sprijin acordat pentru înțelegerea fenomenului terorist şi pentru incriminarea şi stoparea activităților teroriste. Sprijinul ar trebui să includă cooperarea interguvernamentală şi schimbul de informații sensibile şi să ofere proceduri clare pentru a proteja sursele care oferă acest gen de informații. În plus, țările trebuie să-şi asigure reciproc accesul la probele obținute, fără a vulnerabiliza drepturile celor care au fost acuzați. Mai mult decât atât, este foarte important faptul că există o deschidere pentru schimbul de informații. Este de preferat utilizarea unui cadru legal în defavoarea extrădărilor individuale, predărilor excepționale sau altor metode în afara oricăruі cadru legal, pentru creşterea cooperării în domeniul asistenței juridice. În plus, aplicarea rezoluțiilor ONU

şi acordurilor internaţionale privind combaterea terorismului, precum şi construirea capabilităţilor în statele în curs de dezvoltare, este esenţială pentru a avea un cadru juridic internaţional fezabil pentru combaterea terorismului.

Pentru ca solidaritatea aliată să nu fie deformată, trebuie promovat dialogul politic şi diplomaţia preventive, astfel asigurându-se acele elemente comune şi puncte de convergenţă care să asigure gestionarea eficientă şi managementul adecvat ale acestor situaţii.

---

[1] Article 1, ECHR (European Convention on Human Rights); Article 2(1) ICCPR. UN Human Rights Committee, General Comment No. 31. Certain rights, such as the right to vote and to be elected, may legitimately be limited to citizens.

[2] ECtHR (European Court of Human Rights), Amuur v. France, Case no. 17/1995/523/609, 20 May 1996, paragraph 50.

[3] Cf. E.J. Flynn, "Counter-terrorism and Human Rights", *European Human Rights Law Review*, 2005, Issue 1, p. 29.

[4] Concluding observations of the Human Rights Committee: Israel, doc. CCPR/CO/78/ISR, 21 August 2003, paragraph 14.

[5] Concluding observations of the Human Rights Committee: *Egypt*, doc. CCPR/CO/76/EGY, 28 November 2002, paragraph 16; *the Philippines*, doc. CCPR/CO/7/PHL, 1 December 2003, paragraph 9; *Belarus*, doc. CCPR/C/79/Add.86, 19 November 1997, paragraph 15; *Estonia*, doc. CCPR/CO/77/EST, 15 April 2003, paragraph 8; *Belgium*, doc. CCPR/CO/81/BEL, 12 August 2004, paragraph 24; *Uganda*, doc. CCPR/CO/80/UGA, paragraph 8; *New Zealand*, doc. CCPR/CO/75/NZL, 7 August 2002, paragraph 11.

[6] Report of the United Nations (UN) Secretary-General's High-Level Panel on Threats, Challenges and Change, *A More Secure World: Our Shared Responsibility* (2004) UN Doc A/59/565 (UN High-Level Panel Report) paragraphs 17 and 24.

[*] Statutul de la Roma al Curţii Penale Internaţionale nu conţine trimiteri exprese la acte de terorism, în ciuda unui număr de propuneri în versiunile anterioare. Cu toate acestea, statutul se aplică şi defineşte o serie de crime, inclusiv crime împotriva umanităţii şi alte infracţiuni care pot include acte de terorism. Actele teroriste pot, în anumite circumstanţe, să constituie, crime împotriva umanităţii.

[7] Cf. Elementelor de bază convenite în Declaraţia privind măsurile pentru eliminarea terorismului internaţional, în anexa la Rezoluţia Adunării Generale a ONU A / RES / 49/60, 09 decembrie 1994. Declaraţia statuează (punctul 3), că terorismul include „acte criminale destinate sau calculate către provoca o stare de teroare în rândul publicului larg, un grup de persoane sau a persoanelor particulare în scopuri politice".

[8] R. Higgins, *The general international law of terrorism,* in R Higgins, M. Flory, (Eds.), *Terrorism and international law* (London, 1997), p. 24.

[9] Cf. S. Marks, A. Clapham, *International Human Rights Lexicon* (Oxford, 2005), p. 345.

[10] Cf. Deciziei nr. 1063 a OSCE din 7 decembrie 2012, *OSCE Consolidated Framework for the Fight against Terrorism*, văzut la *http://www.osce.org/pc/98008*, accesat la 21 mai 2016, ora 22.40.

[11] Idem.

CONCLUZII

- *Fiecare stat trebuie să fie un participant activ la soluţionarea situaţiilor de criză, un factor concret de stabilitate, care să îi asigure rolul de furnizor de securitate. Direcţiile şi ţelurile instituite de conducerea politică trebuie să confirme orientarea spre democraţie şi economia de piaţă şi participarea în mod direct şi efectiv la circuitul de valori materiale şi spirituale universale.*
- *Stabilizarea economiei de piaţă, consolidarea instituţiilor democratice şi asigurarea siguranţei şi bunăstării cetăţenilor, reprezintă repere necesare pentru asigurarea democraţiei şi respectarea drepturilor omului.*
- *În final, să reţinem că aceeaşi persoană poate fi pentru unii terorist, iar pentru alţii un luptător pentru libertate. Trebuie reţinut, de asemenea, faptul că utilizarea forţei militare reprezintă doar o soluţie de ultimă instanţă, funcţională doar pe termen scurt şi mediu.*

COLOCVIU STRATEGIC este o publicaţie a Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate ce prezintă principalele rezultate ale unor studii de cercetare, sintezele unor evenimente ştiinţifice, opiniile şi punctele de vedere ale masteranzilor şi doctoranzilor, implicaţi în cercetarea ştiinţifică din domeniul apărării şi securităţii.

COLOCVIU STRATEGIC
Supliment al revistei *Impact Strategic*
Redactor: dr. Mihai ZODIAN
e-ISSN 1842-8096, ISSN-L 1841-7396, 640/2016

Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate
Şos. Panduri, nr. 68-72, Sector 5, Bucureşti
Telefon: 021.319.56.49, Fax: 021.319.57.80
E-mail: cssas@unap.ro, Site: http://cssas.unap.ro